

FOTBOLLSDOMARENS HANDBOK 2020

Inledning	3
FBF:s Domarorganisation	4
Domarkommittén 2020	4
Domaravdelningen	4
Administrativa instruktioner	6
Taso	6
Pelipaikka	6
Domarrapport	6
Domartillsättning	6
Reseplanering	7
Övriga bestämmelser	7
Domararvoden	8
Fakturering	8
Tidtabell för utbetalningar	8
Presskonferenser och intervjuer	8
Uppförande på matcharenan	8
Särskilda direktiv	9
Rätt beslut – Regelbrott och deras konsekvenser	9
Hur allvarligt är regelbrottet?	9
Omständigheter	9
Spela bollen med handen, hands	10
Användning av händerna	10
Fördel	11
Simulering	11
Masskonfrontation	12
Ifrågasättande av domarens auktoritet	12
Frisparkar	12
Tidstillägg	13
Bekräftande kroppsspråk	13
Felaktigt beslut av domaren	13
Rollfördelning vid halvtidspaus och efter slutsignalen	13
Offside	13
Övervakning av avstånd	13
Det tekniska området	14
Målskyttar	14

Inledning

Domarverksamheten är en väsentlig del av fotbollen. Reglerna, deras tolkningar samt domarnas beslut brukar alltid intressera hela fotbollsfamiljen. På Bollförbundets hemsida finns info om verksamheten.

Denna handbok har som mål att samla de rekommendationer och instruktioner som Finlands Bollförbund delar ut årligen till sina aktiva domare. På så vis kan alla fotbollsaktiva ta del av de instruktioner som getts domarna. Texten är indelad i tre delar. Den första parten beskriver i allmänna drag FBF:s domarorganisation. Den andra delen utgörs av nyttiga administrativa instruktioner för fotbollsdomarna och den avslutande tredjedelen lyfter fram särskilda direktiv angående domarnas agerande på planen.

Skriften riktar sig till alla domare och domarobservatörer som genomgått FBF:s utbildningar samt till de lag som tillhör FBF:s högsta serier. Utöver detta så kommer man att kunna läsa dokumentet på FBF:s hemsida. Vi ser det som ytterst centralt att alla aktiva inom fotbollen bekantar sig med regelboken och med denna handbok. De instruktioner som ges i regelboken tas ej upp här.

Regelboken finns på FBF:s hemsida. UEFA:s "Practical Information for Match Officials" har använts som grundmodell för denna handbok. Trevlig fotbollssäsong tillönskas alla fotbollsvänner!

Ordförande för FBF:s domarkommitté Styrbjörn Oskarsson

FBF:s domarchef Jouni Hyytiä

FBF:s domarorganisation

Domarkommitténs medlemmar och deras ansvarsområden 2020

Ordförande	Styrbjörn Oskarsson (Mariehamn) – Domarverksamhetens strategi – Områdets kontaktperson
Vice ordförande	Hannu Kettunen (Joensuu) – Domarna i Tvåan – Futsaldomarverksamhet
Ledamöter	Petteri Kari (Nådendal) – Ligadomarna Kirsi Heikkinen (Birkala) – FIFA-domarna (damer) Anu Jokela (Vanda) – Domarna och de assisterande domarna i Damernas Liga Juha Hirviniemi (Helsingfors) – Fotbollsreglerna – Domarobservation Matti Heininen (Tammerfors) – De assisterande domarna
Föredragande	Jouni Hyytiä

Domaravdelningen

Jouni Hyytiä

- domaravdelningens ledare: arbetsplanering, organiserande och styrning
- budget och ekonomisk uppföljning
- FIFA-domarna
- domarna och de assisterande domarna i Ligan och Ettan
- organiserande av domarverksamheten vid internationella matcher i Finland
- domarkommitténs föredragande

Topias Tuira

- organiserande och planering av FBF:s domarutbildningar
- planering och produktion av material till domarutbildningarna
- domarrekrytering
- akademiverksamhet
- domarna i Tvåan

Tuomo Fasta

- damdomare, assisterande domare i Damernas Liga samt damtalanger
- uppföljning av fakturering

Anssi Lahtinen

- futsaldomarexpert
- futsaldomartillsättningar
- organiserande och planering av utbildningarna för kursinstruktörer, elitdomare och -observatörer inom futsal
- uppdatering av futsalreglerna
- produktion av material till futsalutbildningarna

Ilkka Santahuhta

- fysisk tränare (vid sidan av egen verksamhet)

Administrativa instruktioner

TASO

Domaren ansvarar för att uppgifterna i TASO är korrekta. taso.palloliitto.fi

För förhinder och uppdateringar av personlig information: Taso

Om domarens **personliga information och/eller adressuppgifter** ändras skall detta uppdateras i TASO samt sändas till Domaravdelningen.

Om domarens **telefonnummer** ändras skall detta uppdateras i TASO samt meddelas till FBF:s Domaravdelning.

Om domarens **kontonummer** ändras skall det nya numret uppdateras i Taso och sändas till talous@palloliitto.fi.

Pelipaikka

Alla domare skall köpa årligen Domarpass och det måste betalas före första domaruppdraget. Domare som är aktiva fotbollsspelare behöver ej köpa licens! De skall bara logga in i Pelipaikka och aktivera domarrollen, detta kostar ingenting.

Domarrapport

Domaren och domarobservatören skall skriva en särskild tilläggsrapport om det under matchen förekommit grova utvisningar, målchansutvisningar eller andra situationer som skall rapporteras, exempelvis avvisande av ledare, ordningsstörningar samt avbrott eller förseningar av matchen. Rapporten skall vara en detaljerad beskrivning av händelserna.

Domarrapport skickas in före kl. 12.00 matchens efterföljande vardag. Händelsebeskrivningen skall vara så noggrann som möjlig och återge förloppet så förståeligt och detaljerat att det av rapporten framgår en klar (vem, var, när, vad, hur och med vilka konsekvenser) och sanningsenlig bild av det skedda för de som läser rapporten. Rapporten ligger till grund för alla kommande beslut.

Domartillsättning

Det är många faktorer som påverkar domartillsättningarna, exempelvis:

Domarnas prestationer

Domarnas potential

Förhinder

Resultat vid regelprov och löptest

Den enskilda domarens inställning och hängivenhet

Rese- och övernattningskostnader

Internationella uppdrag

Reseplanering

Alla resor skall göras så att föreningen/betalaren åläggs så liten summa (inklusive domararvode, resetillägg, dagpenning, övernattning) som möjligt. Resorna skall göras enligt FBF:s reseregler

Övriga bestämmelser

Resekostnaderna ersätts enligt det faktiskt uppnådda kilometerantalet (enligt resereglerna). Vid avvikande researrangemang skall domaren på förhand ta kontakt med FBF:s domaravdelning.

Domarna rekommenderas att inte resa till sina matcher tillsammans med familjemedlemmar eller vänner, utan enbart tillsammans med domarteamet.

Kontakta domaravdelningen om problem uppstår:

0400 833 668 (Jouni)

044 259 8070 (Topias)

040 522 2222 (Tuomo)

Domararvoden

Instruktionerna berör utbetalning av matcharvoden i alla serier. Samma instruktioner gäller vid fakturering av övriga arvoden och ersättningar.

Ett personkort skall sändas in endast om tidigare meddelade uppgifter ändrats. För att undvika 60 % förskottsinnehåll skall ett skattekort sändas in enligt Skatteverkets direktiv, beroende på skattekort kan en kopia eller en inskannad version räcker.

Fakturering

Domarna skall göra fakturering i TASO så fort som möjligt efter matchen.

Kvitton skall bifogas till den antingen i original eller skannad form. Vid bokning av flyg eller dylikt skall en kopia av bokningen bifogas. Originalhandlingarna skall sparas i minst sex år efter innevarande skatteårs slut i enlighet med Skatteförvaltningens föreskrifter. Kvitton och andra uppgifter kan sparas i elektronisk form.

Tidtabell för utbetalningar

Ersättningarna betalas ut under månadens 20:e dag.

Presskonferenser och intervjuer

Domarna har rätt att delta i presskonferensen efter matchen. En efterfrågan kan exempelvis komma från matcharrangören, men ett eventuellt deltagande fattas alltid av domaren själv.

Domarna skall undvika att ge kommentarer och intervjuer som berör andra matcher än domarens egna.

Uppförande på matcharenan

Domarteamet skall agera professionellt under hela matcharrangemanget. Det sociala umgänget skall vara neutralt. Domarna påminns om att deras befogenheter inleds vid ankomst till matcharenan.

Särskilda direktiv

Rätt beslut – Regelbrott och deras konsekvenser

Kriterierna nedan har tagits fram för att avgöra ett regelbrotts allvarsamhet samt för att avgöra när ett regelbrott förhindrar en uppenbar målchans eller ett lovande anfall. Kriterierna står också som grund för disciplinära bestraffningar vid respektive regelbrott.

Hur allvarligt är regelbrottet?

Ett regelbrott kan bland annat begås genom att en spelare sparkar, fäller, hoppar mot, angriper, slår, knuffar eller tacklar en annan spelare. Ett regelbrotts allvarsamhet beror på om regelbrottet sker på ett oaktsamt eller vårdslöst sätt eller om överdriven kraft användes. Domarna påminns om att beakta följande vid avgörande av ett regelbrotts allvarsamhet:

- Handlingens syfte
- Fart (kraft / intensitet)
- Möjlighet att nå bollen
- Fötternas ställning och riktning (inklusive dobbarna)
- Äventyras motståndarens säkerhet?

För att bedöma syftet med och tanken bakom handlingen skall domaren lägga särskild vikt vid foten/fötternas (inklusive dobbarna) riktning och läge.

En tackling kan klassas som vårdslös eller gjord med överdriven kraft även om tacklaren träffar bollen.

Varje tackling som görs med överdriven kraft och som på så vis äventyrar motståndarens säkerhet skall anses vara allvarligt otillåtet spel. Spelaren som utförde tacklingen skall därför utvisas.

Om spelaren använder överdriven kraft eller om motståndarens säkerhet äventyras är det ovidkommande om tacklingen görs bakifrån, framifrån eller från sidan.

Domarna påminns om att de skall tillåta hårda men korrekta tacklingar och enbart bestraffa regelvidrigt spel.

Omständigheter

Domaren skall förutom regelbrottets allvarsgrad beakta följande:

- Förhindrades ett mål eller en uppenbar målchans (utvisning)?
- Förhindrades ett lovande anfall (varning)?
- Följande kriterier bör användas för att bedöma om regelbrottet förhindrade en uppenbar målchans:
 - Anfallarens möjlighet att spela bollen eller hålla den under kontroll
 - Anfallarens placering
 - Spelriktningen
 - Avståndet till målet
 - Försvararnas / målvaktens placering

- Skulle anfallet troligtvis ha lett till en målchans om det inte stannats upp av otillåtet spel?

Det spelar ingen roll om det är en utespelare eller målvakten som förhindrar en uppenbar målchans på ett regelvidrigt sätt.

Följande kriterier bör användas för att bedöma om regelbrottet förhindrade ett lovande anfall:

- Regelbrottets plats
- Anfallarens möjlighet att spela bollen eller hålla den under kontroll
- Placeringen av anfallarens medspelare
- Motståndarnas placering
- Avståndet till målet
- Skulle anfallet ha blivit ett lovande anfall inom ett par sekunder om det inte stannats upp av otillåtet spel?

Spela bollen med handen, hands

Domarna skall beakta följande faktorer då bedömer om en spelare avsiktligt tar kontakt med bollen med sin hand eller arm:

- Använder spelaren sin hand/arm avsiktligt för att röra bollen?
- Rör det sig om handens rörelse mot bollen eller om bollens rörelse mot handen?
- Är spelarens händer och armar i en "naturlig" position?
- Försöker spelaren göra sig "större" genom att använda sina händer/armar?
- Hur lång var bollens väg före den träffade spelarens hand/arm?
- Försöker spelaren undvika att få bollen på handen/armen?
- Har spelaren en möjlighet att undvika att bollen träffar handen/armen?

Domarna skall också ta hänsyn till övriga faktorer (till exempel förhindrande av lovande anfall eller uppenbar målchans) och agera utifrån regelbokens bestämmelser.

I majoriteten av fallen där en spelare avsiktligt spelar bollen med handen är påföljden enbart en direkt frispark. Spelaren skall varnas om avsiktlig hands sker då bollen (skott från frispark eller i pågående spel) är på väg mot mål. En spelare skall inte automatiskt tilldelas en varning eller utvisning om bollen spelas i straffområdet breddriktning (det vill säga ej mot mål). Det bör dock understrykas att spelaren naturligtvis skall varnas om denne förhindrar en motståndare att få bollen eller förhindrar ett lovande anfall med hjälp av handen trots att bollen inte är på väg mot mål.

Användning av händerna

Domarna skall ge akt på hur spelarna använder händerna i kamp om bollen, särskilt då spelarna hoppar med armarna utbredda eftersom motspelarnas säkerhet då kan vara hotad. Om spelarna använder överdriven kraft skall detta klassas som allvarligt otillåtet spel och orsaka utvisning. Om regelbrottet bedöms som vårdslöst skall varning utdelas.

Fördel

Spelare, tränare och åskådare vill att spelet skall få fortgå med så få avbrott som möjligt men givande av fördel gynnar inte alltid domarens kontroll över matchen.

Vid användande av fördel är det väsentligt att bedöma om det lag som ett regelbrott begåtts mot verkligen innehar en fördel om spelet tillåts fortsätta, så kallad "lagfördel". Att ha bollen inom laget är inte alltid en fördel. Om situationen tillåter skall domaren avvakta med sin signal för att se om det förfördelade laget verkligen innehar en fördel.

En frispark strax utanför motståndarnas straffområde kan vara en bättre målchans för ett lag än att fördel ges.

Domarna skall med ord och tecken meddela att fördel ges. Spelarna informeras på så vis om att domaren uppmärksammat regelbrottet.

Det uppstår sällan fördel om bollen omhändertas där regelbrottet inträffade, om bollen passas bakåt eller om försvararna är tätt inpå anfallarna i det bolläggande laget.

Domaren skall dessutom beakta följande:

- Var på planen inträffade regelbrottet?
- Skall den skyldiga spelaren varnas?
- Skall den skyldiga spelaren varnas för andra gången i matchen?
- Skall den skyldiga spelaren utvisas med ett direkt rött kort?

Om regelbrottet enligt domaren är vårdslöst skall spelet stoppas omedelbart om inte en uppenbar fördel föreligger. Möjligheten att få fortsätta spela skall alltså vara större än "lagfördelen".

I situationer där den skyldiga spelaren skall tilldelas sitt andra gula kort i matchen eller utvisas med ett direkt rött kort skall fördel ej ges (om inte en uppenbar målchans föreligger).

Domarna påminns om att i situationer då den förväntade fördelen ej uppstår skall de stoppa spelet och bestraffa den ursprungliga förseelsen.

Simulering

Domarna påminns om att spelare som låtsas bli utsatta för otillåtet spel skall varnas för olämpligt uppträdande.

Följande filmningssituationer kan inträffa:

- det finns ingen kontakt mellan spelarna överhuvudtaget
- den ena spelaren utnyttjar lindrig kontakt med motståndaren till sin fördel
- en spelare söker kontakt med motståndaren
- den ena spelaren förutsätter möjlig kontakt med motståndaren
- en spelare överdriver kontakten med en motståndare

Spelare som överdriver en tacklings konsekvenser för att orsaka ett strängare straff åt motståndaren gör sig skyldig till olämpligt uppträdande.

Masskonfrontation

Domarna måste försäkra sig om att skyldiga spelare bestraffas på samma sätt. Domaren måste reagera snabbt och så fort som möjligt ta sig till platsen för masskonfrontationen. Där skall domaren vidta synliga åtgärder för att lugna situationen. Om domaren inte snabbt kommer på plats så eskalerar konfrontationen på grund av hämndlystenhet.

Domarna uppmanas undvika all fysisk kontakt med spelarna. Starka signaler från visselpipan kan hjälpa men rop till spelarna skall undvikas. Domarteamets medlemmar skall initialt göra skilda observationer av händelserna.

Det rekommenderas att minst en spelare från vardera laget, ofta masskonfrontationens upphovsmän, tilldöms disciplinära straff enligt regelboken. Även de spelarna som kommit längre utifrån för att delta i masskonfrontationen skall bestraffas.

En assisterande domare skall följa händelserna och göra minnesanteckningar emedan den andra assisterande domaren skall befinna sig nära domaren. Fjärdedomaren stannar kvar på sin plats för att därifrån iaktta situationen.

Det rekommenderas att domarteamet håller ett domarråd före spelets återupptagande.

Ifrågasättande av domarens auktoritet

Enligt reglerna skall spelare som uppvisar avvikande mening med ord eller handling gentemot domarteamets beslut varnas.

Spelarna kan uppvisa avvikande mening eller ifrågasätta domarens auktoritet på flera sätt, t.ex.

- genom nedlåtande gester eller genom att springa mot domaren eller den assisterande domaren för att protestera.
- genom att omringa domaren (lagprotest). I dessa fall skall minst en spelare varnas.
- genom att med ord eller gester kräva en varning eller utvisning åt motståndaren.

En varning vid rätt tillfälle kan ha en förebyggande effekt och kan göra slut på de övriga spelarnas avvikande meningsyttranden.

Frisparkar

Om det inte föreligger en möjlighet att ge en snabb frispark är domaren tvungen att med hjälp av visselpipan klargöra för anfallande laget att de måste invänta signal från domaren före frisparken kan ges. Om frisparken ges före domaren givit tillstånd skall frisparken slås om och frisparksskytten varnas.

Snabb frispark

En frispark kan slås snabbt utan signal från domaren om:

- inga disciplinära bestraffningar skall utdelas
- frisparken slås inom ett par sekunder efter att spelet stoppades
- bollen ligger still på rätt ställe
- domaren ej ämnat vidta andra åtgärder före frisparken

- domaren inte börjat vidta åtgärder för att få motståndarna att inta rätt avstånd (9,15 m) från frisparksplatsen
- ingen spelare är skadad och i behov av tillsyn.

Tidstillägg

Det tidstillägg som fjärdedomaren visar i halvlekarnas sista minut är minimitiden som kvarstår av matchen.

Bekräftande kroppsspråk

Enkla tecken i vissa situationer kan emellanåt vara användbara för att förklara ett domslut. Detta kommunikationssätt kan användas för att ge trovärdighet och klarhet till besluten, till exempel att en varning utdelas på grund av upprepade regelbrott. Detta kan vara användbart så att spelarna inser att varningen inte bara berodde på det senaste begångna regelbrottet.

Motsvarande enkla tecken, exempelvis fasthållning eller hands, bör endast användas för att förtydliga vissa beslut.

Felaktigt beslut av domaren

Om fjärdedomaren eller någondera av de assisterande domarna märker att domaren tar ett uppenbart felaktigt beslut är de skyldiga att informera domaren om detta genast.

Rollfördelning vid halvtidspaus och efter slutsignalen

1. Vid signal för halvtidspaus och efter slutsignalen skall den assisterande domare som befinner sig närmast lagens omklädningsrum genast bege sig för att övervaka spelarnas förflyttning till omklädningsrummen.
2. Fjärdedomaren står kvar på sin plats för att övervaka spelarna och lagfunktionärerna då dessa lämnar spelplanen och deras tekniska områden.
3. Domaren och den andra assisterande domaren blir kvar på spelplanen tills spelarna lämnat spelplanen.

Offside

För att ta korrekta beslut och för att lösa tolkningen av offside är den assisterande domarens nyckelord "wait and see". Den assisterande domaren skall vara välbekant med regelbokens avsnitt om offside i kapitlet för "tolkning av Spelreglerna och riktlinjer för domare".

Övervakning av avstånd

Om en frispark döms nära den assisterande domaren kan denna vid behov gå in på spelplanen till platsen för frisparken för att övervaka att motståndarna intar korrekt avstånd (9,15 m) från bollen.

Det tekniska området

Domaren har rätt att avvisa tränare och andra lagfunktionärer från det tekniska området och spelplanens omedelbara närhet om dessa inte uppträder på ett ansvarsfullt sätt såsom reglerna anbefaller.

Följande uppträdande skall inte anses acceptabelt:

- fortsatta överträdelser av det tekniska områdets gränser
- olämpligt kroppsspråk eller olämpligt bruk av ord eller protesterande gester riktade mot domarteamet
- olämpligt kroppsspråk eller olämpligt bruk av ord eller gester riktade mot motståndarlagets tekniska område, mot motståndarlagets spelare eller mot åskådarna
- beträdande av spelplanen utan domarens tillstånd

En tränare som uppför sig ansvarsfullt skall få sköta sina uppgifter fritt i det tekniska området. Domarna skall undvika konfrontationssituationer samt långa diskussioner.

I det tekniska området samt i dess närhet är det förbjudet att nyttja tekniska hjälpmedel såsom TV-skärmar eller liknande för att granska uppkomna matchsituationer.

Målskyttar

BESTÄMMANDE AV MÅLSKYTT

- Om en spelare skjuter ett skott och bollen studsar via en medspelare in i motståndarnas mål så skall spelaren som sköt bollen betecknas som målskytt.
- Om en spelare avsiktligt ändrar bollens riktning efter att en medspelare skjutit bollen mot mål så skall spelaren som ändrade bollens riktning betecknas som målskytt.
- Om skottet är på väg förbi mål och en medspelare styr bollen i mål så skall denna spelare betecknas som målskytt.

SJÄLVMÅL

- Ett mål skall betecknas som självmål om en spelare skjuter bollen direkt i eget mål eller om han styr om ett skott, inlägg eller passning från en motståndare som ej ursprungligen var på väg i mål.
- Det skall inte anses vara ett självmål om ett skott på väg i mål på vägen träffar en motspelare eller om bollen går i mål efter att ha studsat från målramen och därefter träffat antingen målvakten eller en försvarare.